

INTI CHAVEZ PEREZ

SIDAN 1

Fakta om puberteten

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om puberteten. Här får eleverna veta mer om vad det innebär att vara i puberteten och vad som händer med kroppen.

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord. (SV åk 4–6)
- Människans pubertet, sexualitet och reproduktion samt frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar. (BIO åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Söka information från olika källor och värdera dessa.
- Använda biologins begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara biologiska samband i människokroppen, naturen och samhället.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor. (SV åk 4–6)
- Pubertet och hur den inverkar på individen. Sexualitet, reproduktion och olika slags relationer. (NO åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.

INNAN NI LÄSER TEXTEN

Mötas på mitten – elevernas funderingar kring puberteten

Dela in eleverna i grupper om fyra. Ge varje grupp ett A3-papper som du har delat in i fyra fält plus ett fält i mitten (se nedan). Längst upp på pappret skriver du: Vilka frågor har du kring puberteten?

Eleverna ska under fem minuter enskilt fundera över frågan du har skrivit överst på pappret och skriva sina tankar i var sitt fält. När fem minuter har gått, berättar alla i gruppen för varandra vad de har skrivit. Saker som gruppen har gemensamt, skrivs i mitten. Om någon elev har skrivit något som de andra inte har skrivit, men som de håller med om, kan detta också skrivas i mitten. Avslutningsvis får en elev i varje grupp läsa upp det som står i mitten för den stora gruppen.

När ni sedan har läst boken, går ni tillbaka till elevernas frågor och ser om ni hittar svaren på frågorna. Om det är vissa frågor som ni inte har fått svar på, kan eleverna få i uppdrag att söka efter svaren på nätet. Prata då med eleverna om vilka sidor på nätet som är tillförlitliga.

NÄR NI HAR LÄST TEXTEN

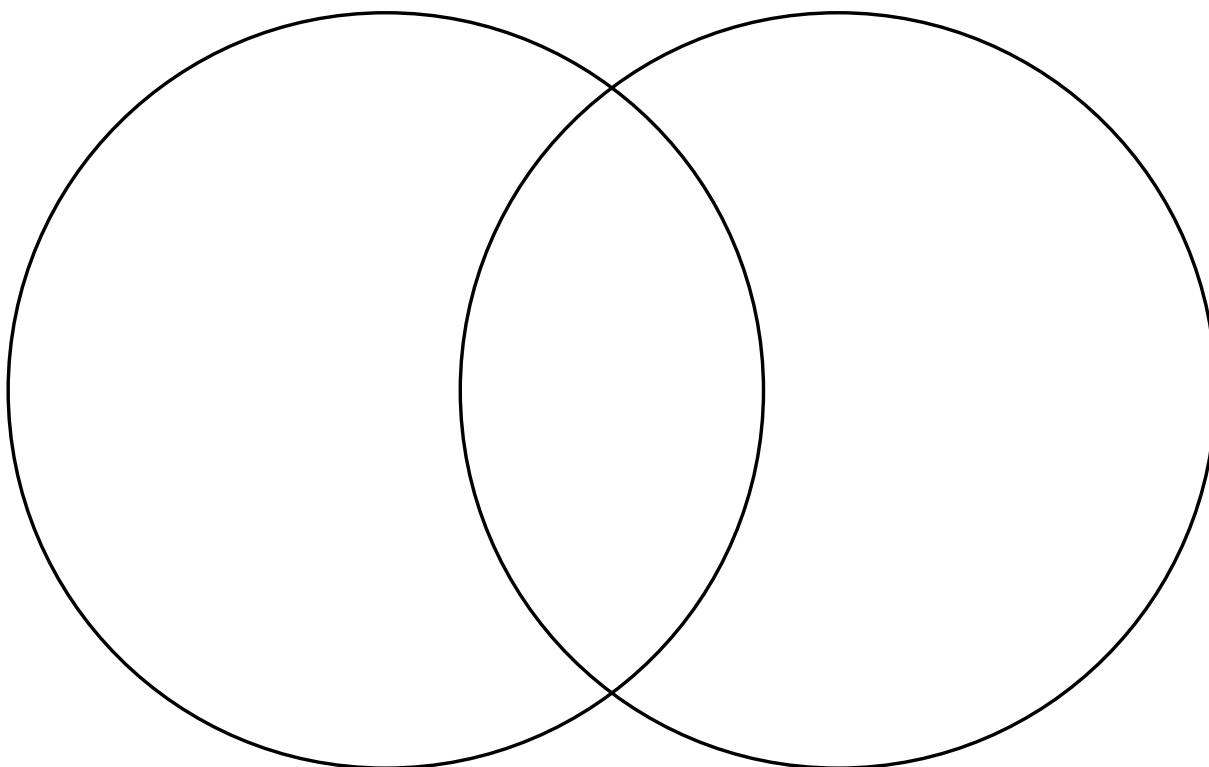
Gör en jämförelse mellan vad som skiljer dem med snippor och dem med snopp när de kommer i puberteten.

Låt eleverna jämföra med hjälp av ett VENN-diagram.

Denna metod tränar eleverna i att se det utförliga och nyanserade, likheter och skillnader. Metoden används i syfte att främja deltagande och aktivera samtliga elevers tänkande under lektionerna. Det övergripande syftet med metoden är att skapa genomgångar som ger upphov till elevaktivitet.

Gör så här:

- Rita upp två eller flera cirklar som går in i varandra. (Se bild nedan.)
- Låt varje cirkel illustrera en företeelse.
- Be eleverna reflektera över skillnader och utmärkande drag för respektive kön. Varje cirkel representerar snopp och snippa och vad som utmärker puberteten för de olika könen. Där cirklarna överlappar samlar ni de likheter som eleverna kan se mellan företeelserna.
- Avslutningsvis samlar ni klassens gemensamma tankar och resonerar kring det eleverna har kommit fram till. Denna metod fungerar väl att integrera med EPA-metoden (Enskilt, Par, Alla).

SAMMANFATTA TEXT

Ett stort ordförråd underlättar läsförståelsen. Detta är ett sätt att arbeta med textens ord.

Instruktion

Låt eleverna välja tre ord ur texten. Skriv orden i de översta rutorna. Sedan ska eleverna göra en lista på allt de kommer att tänka på när de hör orden. Ni kan komma på orden gemensamt och sedan skriver eleverna sina tankar. Låt därefter eleverna jämföra med en kompis innan ni slutligen diskuterar orden i gruppen.

Bygga upp ordförrådet med hjälp av bingo

Ordbingo passar för arbete med alla sorters texter. Låt eleverna arbeta tillsammans med en kamrat. De ska lista 12 ord från texten och skriva ner dem.

Våra tolv bingoord:

Sedan skriver eleverna en förklaring till varje ord på en papperslapp. De viker ihop förklaringarna och lägger dem i en hög. Varje spelare väljer sedan ut nio av bingoorden och skriver in dem på sin bingoplatta.

Nu är det dags att spela. Eleverna turas om att dra en lapp och läsa förklaringen. Har eleven ordet som passar till förklaringen på sin bingoplatta får hen lägga en markör på ordet. Fortsätt tills någon får bingo. Bingo kan vara en rad, två rader eller hela plattan.

TRÄNA PÅ ATT SAMMANFATTA

Låt eleverna skriva frågor eller funderingar de har efter att ha läst boken. De skriver sina frågor på papperslappar eller post-it-lappar. Sedan skrynklar de ihop varje fråga till en boll. De lägger frågan i mitten av bordet i sin grupp. En elev i gruppen drar en lapp och läser frågan. Gruppen diskuterar vad de tänker och kan om denna fråga. Läraren avbryter efter lämplig tid eller efter ett varv runt.

Om eleverna behöver kan du skriva hjälpmeningar och ge 3–5 minuter för tanketid.

Jag undrar ...

Jag tänkte på ...

Jag skulle vilja ...

Anledningen till att eleverna ska lämna ifrån sig sina frågor och lägga dem i mitten av ett gruppbord är att frågan ska bli gruppens. Att lägga lappen upp-och-ner, blanda runt eller skrynkla frågan är sätt att göra det på, och det kan hjälpa gruppen att fokusera på den gemensamma diskussionen och inte på personerna.

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Sidorna 4–7

1. Vad är starten på puberteten?
Starten på puberteten är när kroppen börjar tillverka vissa hormoner.
2. Varför tror du att det är extra viktigt att tänka snälla saker om din kropp?
Eget svar.
3. Brukar du tänka på puberteten?
Eget svar.
4. Varför är det vanligt att få finnar när man kommer i puberteten?
Det är vanligt att få finnar på grund av kroppens hormoner.

Sidorna 8–11

5. Alla förändringar i puberteten börjar inte på samma gång. Vilka har du varit med om?
Eget svar.
6. Förklara ordet **målbrott**.
Med målbrott menas att rösten blir djupare.
7. Har du märkt på någon eller några kompisar att deras röster har förändrats under puberteten?
Eget svar.
8. Vad kan hända med snoppar och snippor under puberteten?
Det börjar växa hår runt könet, och könet blir mörkare. Färgen kan vara lite ojämn. Snoppen eller snippan växer och ändrar form. Det syns ofta prickar på könet och på ollonet kan det synas ljusa piggår.

Sidorna 12–15

9. Vad behövs för att man ska kunna få barn?
För att man ska kunna få barn måste man få mens.
10. Ungefär hur ofta har man mens?
Man har mens ungefär en gång i månaden.
11. Vad finns det i vätskan som kommer ut vid en utlösning?
Det finns spermier i den vita vätskan som kommer ut vid en utlösning.

Sidorna 16–19

12. Vad är egentligen en finne?
En talgkörtel som blivit inflammerad bildar en finne.
13. Var börjar man svettas i puberteten?
Man börjar svettas på fötterna, runt könet och i armhålorna.
14. Varför tror du att man kan få bristningar i huden när man växer snabbt?
Eget svar.
15. Vem brukar börja växa först i puberteten?
Personer med snippa brukar börja växa först i puberteten.

Sidorna 20–23

16. Vad är onani?
Onani är när man har sex med sig själv genom att röra vid kroppen på olika sätt som känns skönt.
17. Vem testar många sin första kyss med?
Många testar sin första kyss med en kompis.

Sidorna 24–29

18. Varför tror du att det kan vara jobbigt att vara förälder när barnen kommer i puberteten?
Eget svar.
19. Varför är det bra med en trygg kompis?
Det är bra med en trygg kompis för att livet kan kännas lättare då. Det finns någon som lyssnar när det är jobbigt och som inte skrattar åt elaka skämt. Någon som hurrar när du är glad och som tröstar när du är ledsen.
20. Hur kan man uppleva ångest?
Man kan uppleva ångest på olika sätt. Som en klump i magen, att det blir svårt att andas eller att hjärtat klappar fort.
21. Av alla saker som händer med kroppen i puberteten, vilken tycker du är/verkar vara jobbigast?
Eget svar.
22. Titta på omslaget. Varför tror du att författaren har valt det omslaget till boken?
Eget svar.

KLURIGA ORD FRÅN BOKEN

1. onani	en period när man växer snabbare
2. växtspurt	ett mensskydd
3. mens	rösten blir djupare
4. talgkörtel	ha sex med sig själv
5. målbrott	en tid då det sker många förändringar med kroppen
6. utlösning	blödning som kommer ut från snippan
7. tampong	skickar ut signaler om hur kroppen ska arbeta och utvecklas
8. hormoner	vit vätska som kommer ut från snoppen
9. puberteten	bildar fett som är bra för huden